

Összeállítás a mai román irodalomból

ZAHARIA STANCU

Karperec

*Ha a végtelen magyar pusztán
a földhöz szorítod füled
s meghallgatod a föld szavát,
Attila lovait hallod dübörögni,
Árpád lovait hallod dübörögni.*

*Ha a végtelen magyar pusztán
megállsz egy forrás mellett,
Aranyt hallod dalolni majd,
a hazájáról szóló dalt,
az emberségről szóló dalt.*

*Ha a végtelen magyar pusztán
megállsz egy folyó mellett,
Petőfit hallod dalolni majd,
arany igékkal, tűzpiros szavakkal,
kardjával sürgetvén jövőt,
kardjával teremtvén jövőt.*

*Ha a végtelen magyar pusztán
megállsz egy kút mellett,
Adyt hallod majd,
dalolni hallod majd
a forróvérű szerelemről,
forrongó dalt a szerelemről.*

*Hajdan, mikor még ifjú voltam,
fürge voltam és izmos voltam,
párducfürge és oroszláneros;
hallottam dalolni a pusztát,
énekelni a magyar lányokat.
Kemény mellük volt, kerék-nagy szemük,
karperecüket vasból verték,
Attila lovasainak nyiláiból,
Árpád lovasainak szablyáiból.*

(Szász János fordítása)

(A fordító megjegyzése.) Az átköltések, miként a tolmácsolásra ihlető versek, önmagukért beszélnek. A fordítónak akkor illik magyarázkodnia, ha az átültetés során a nyelvek és költészetek közötti különbözőségek okán, az újraköltésben az eredetitől — éppen az igazi hűség érdekében — gyökeresen el kellett térnie. Zaharia Stancu e fentebb közölt versének fordítása nem igényel efféle todalékot. A fordító azért kér szót, mert az eredeti vers keletkezéstörténetéhez szolgáltatathat néhány adalékot. A fordító ugyanis együtt utazott ez év áprilisának elején a vers költőjével, végig a magyar pusztán egész Budapestig; az úton, a táji élmény rögzítésén túl, sok szó esett a magyar történelemről, irodalomról; a fordító tárgyyszerű közléseit a költő egyre-másra kiegészítette emlékeivel, találkozásaiival a magyar költészettel, azokkal az írókkal, fordítókkal, akik számára a magyar költészetet közvetítették. Kisújszárláson átutazván, majd később Budapesten a margitszigeti fák alatt, magától érthetően szó került Aranyra. S ki tudja, hányszor — többek között a Pilvax előtt — Petőfire. Adyra már nyilván Váradon, de Pesten is számtalanszor. A (még mindig ihlető, maiglan költészetre ingerlő) budapesti tavasz, a virágzásnak induló margitszigeti orgonák, magnóliák, a budai gyümöcsfák, kristályos fényekben kéklő ódon utcák, a szellőzködő-illatozó Duna-part földrajzi-szellemi foglalatában született tehát

a vers, élmény és emlék kettős tüzeiben. Hiszen köztudottak Stancu kötődésének mozzanatai a magyar költészethez, forradalmi szellemiségéhez még a húszas évek kezdeteiről, ezekről hosszasan nyilatkozott az Előrében Beke Györgynek nemrég adott interjújában, az utazás során is említette Tabéry szerepét Ady-élményének alakulásában, Ady hatásáról költészetére pedig a Luceafáruiban közzétett önéletrajzának részleteiben többször is említést tesz. Petőfi-élményéről — már gyermekkorában olvasta az Apostolt — sokat tudtunk meg emlékezetes segesvári beszédéből, amelyet a Vártéren mondott el ezek előtt Petőfi halálának százhuszadik évfordulóján. A vers tehát — az Adyról szóló verse után — egy messzire visszanyúló élménysor összegezése. Ám túl az egyéni élmények költői summáján, egy történelmi hagyományos újabb mozzanata, a román—magyar barátságé és testvériségé, amelyet hajdani akarásokból, vágyálmokból nemcsak békévé oldott az emlékezés, hanem alkotó gyakorlattá, további munkára serkentő valósággá változtat a népek testvériségének megteremtésére hivatott szocializmus.

NINA CASSIAN

Virrasztás

*Szép voltam, mikor meghalt az anyám.
Csak sirtam, virrasztottam. Fialalossá lett
arcom tükrében elszűkült szemem.
Ő már nem látott. Rámtörhetett volna
a zsványok zsványa, hogy orvul letaglózzon,
s ő nem nyújtotta volna már felém
védelmező kezét.
Pedig szép voltam, épp ilyenek vágyott.
Tavaszkodott, ágas-bogas növények
nyirkos zöldje fenyegette a kertet,
hogy majd véresre karmolássa.
De addigra már meghalt az anyám,
semmit se látott, senkit meg nem látott,
csak egy végső, az addiginál metszőbb
lehelete tépett a levegőbe,
— s számlálni kezdtem,
húsz keserves
lélegzet volt s tíz alig hallható,
miközben kint az éj szürkébe fordult,
s vétkes eső meszelte feketére
házunk falát.
Szép voltam mégis, ahogy ott számláltam
a viaskodó lélegzeteket,
de az anyám nem látott engem.
S olyanak engem többé nem is láthat
senki soha.*